

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznika. — Inzerati do 50 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.- Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod vselja mesečno v Jugoslaviji Din 12.- za tuzemstvo Din 25.- Rokopisi se ne vračajo

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 8.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c.
telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65.
podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Pomembna izjava belgijskega kralja:

Male države morajo same skrbeti za svojo varnost

Zavedajoč se, da pride pomoč zaveznikov lahko šele tedaj, ko je sovražnik že vdrl v deželo,
bo Belgija posvetila vso pozornost svoji lastni obrambi

Bruselj, 15. oktobra. z. Na večerajšnji seji vlade je imel kralj Leopold velik govor, ki je bil zvečer razdeljen novinarjem ob enem s pismom, ki ga je kralj pisal predsedniku vlade. V tem pismu kralj posebno poudarja, da je ministrski predsednik Van Zeeland v imenu članov vlade izjavil, da bo javnost

zelo zanimalo, ko bo izvedela za govor, ki ga je imel kralj v ministrskem svetu. Kralj, je dodal, da je soglasen s njim v tem vprašanju in da ga pooblašča, da lahko objavi besedilo tega govora.

V uvodu je kralj najprej poudaril, da belgijski vladarji prevzemajo naše obveze za nedotakljivost in neodvisnost države, ko polagajo prisego na ustavo. Kakor moji predhodniki, se trudim tudi jaz, da bi držal te svečane obljube. Kralj nato opozarja na to, kaj je potrebno za ojačanje belgijske armade in nadaljuje: Vlada se je več kot eno leto trudila s tem vprašanjem, kako ojačiti našo vojsko. K temu jo je prisililo več razlogov. Prvič ponovna oborožitev Nemčije, ki je sledila integralni militarizaciji Italije in Rusije, kar je zahtevalo varnostne odredbe tudi v tistih državah, ki so odločno miroljubne, kakor sta to Švica in Nizozemska. Drugič se je spremenila metoda vojskovanja pod vplivom tehničnega napredka, posebno na polju letalstva in motorizaciji vojnih enot, kar nas sili, da mislimo na to, da so ravno te novosti lahko zelo nevarne za tako državo, kakor je Belgija. Tretjič je silna naglica, s katero je Nemčija zasedla Porenje, pri nas še povečala nemir. Četrto se je omajala kolektivna varnost, ker se baje nekatere države niso mogle prilagoditi novim razmeram in načelom pakta DN. Petič groze notranja politična

nasprotstva v nekaterih državah zaplesti v svoja notranja obračunavanja med različnimi političnimi in socialnimi sistemi še druge države in zanetiti požar, ki bo strašnejši od vseh, kar smo jih kdaj doživeli.

Ko je opozoril na vse to, je kralj naglasil, da je vojaška politika Belgije odvisna od belgijske zunanje politike. Mi ne pripravljamo nikakršne več ali manj zmagovite vojne, ampak hočemo le, da s pomočjo koalicije odbijemo vojno z našega ozemlja. Ponovna zasedba Porenja s kršitvijo lokarnske pogodbe nas je postavila v isti položaj, v katerem smo bili pred vojno. Naš zemljepisni položaj nam nalaga, da moramo imeti tako močno vojsko, ki bo lahko kateregakoli izmed naših sosedov odbila z našega ozemlja, če bi hotel preko nas napasti kakšno državo. Če bo Belgija tako izvršila svoje naloge, potem bo mnogo koristila miru v zapadni Evropi. In si tako ustvarja pravico, da je vsi spoštujejo in tudi podpirajo vsi tisti, ki jima je za takšen mir. Prepričan sem, da je vse belgijsko javno mnenje istega naziranja, vendar pa naše obveze ne smejo iti preko tega. Vsaka enostranska politika slabi našo zunanje-politično pozicijo in zato izjavi z razlogom ali brez razloga nesoglasja v naši notranjosti. Čisto defenzivno zavezništvo ne bi vodilo k cilju, kajti četudi bi prišla pomoč kar

najhitreje, bi vendar prišla šele tedaj, ko bi bil napadalec že na našem ozemlju. Zato moramo biti pripravljeni za vsak primer. Imeti moramo vsaj sistem obrambe, ki se bo lahko upri silnemu napadu. Če tega ne bi bilo, potem bi lahko doživeli, da bo sovražnik vdrl globoko v našo državo in jo izropal. Ko bi pretekla ta doba, bi se le nastopila doba intervencije naših prijateljev. Tedaj bi o tovo zmaga, toda borba bi uničila našo domovino. Iz tega izhaja temeljni nauk: Male države morajo same skrbeti za svojo varnost!

Naša zunanja politika se tudi mora voditi v tem smislu. Naša zunanja politika mora delati v tej smeri, da nas izloči iz sporov med našimi sosedmi, kakor to odgovarja našemu narodnostnemu idealu. Ta zunanja politika mora imeti oporo v razumnem vojaško-financnem naporu in tako si bo pridobila naklonjenost vseh Belgijcev, ki trdno in v prvi vrsti že mir. Kralj je opozoril na vzgled Nizozemske in Švice in o tem naj razmišljajo vsi, ki dvomijo o tem, da je taka politika mogoča.

Potem, ko je opozoril na nujno potrebo, da je treba takoj reformirati vojaški statut, ki bo bolj upošteval nevarnost nenadnega napada, je kralj zaključil svoj govor z izjavo, da je potrebno vrniti ljudem zavest varnosti, ker je to predpogoj za splošno blagostanje.

Rusija zahteva blokado Portugalske

Francija in Anglija odklanjata take zahteve in sumita, da se Rusija pripravlja na preokret

London, 15. oktobra. z. V zvezi z najnovejšo noto sovjetske vlade, ki jo je v terek zvečer izročil sovjetski poslanik v Londonu predsedniku odbora za nevmesavanje v španske zadeve, se doznava, da zahteva sovjetska vlada, naj bi angleška in francoska mornarica takoj blokirala portugalsko obalo in na ta način prepreči vsako nadaljnje tihotapstvo orožja in municije ter drugega vojnega gradiva preko Portugalske v Španijo. Poleg tega zahteva Rusija takojšnje sklicanje odbora za nevmesavanje, da zavzame stališče napram

tej ruski zahtevi. V imenu angleške vlade je predsednik odbora takoj odklonil ruske zahteve in napotil ruskega poslanika, naj stavi svoje predloge Franciji in Angliji po običajni diplomatski poti. Med Londonom in Parizom je bil v tem pogledu dosežen popoln sporazum in tudi Pariz soglašal s takim stališčem Anglije. V londonskih krogih smatrajo, da so vse te zahteve Rusije le iskanje povoda, ki naj bi Rusiji olajšal izstop iz odbora za nevmesavanje, da bi mogla uspešneje prisločiti na pomoč madridski vladi.

Sovjetska Rusija in Lokarno

Enostransko reševanje varnosti na zapadu ne bo zagotovilo miru v Evropi

Moskva, 15. oktobra. b. Uradni »Journal de Moscou« piše v zvezi s pripravami za londonsko konferenco lokarnskih držav med drugim:

Ni dvoma, da bi pomenila ta konferenca korak naprej v organizaciji evropskega mira, če bi z novim jamstvom nadomestila staro lokarno pogodbo, ki jo je hitlerjevska Nemčija svojevlečno raztrgala. Toda druga izjava lokarnske pogodbe prav gotovo ne bo služila miru, če ne bo upoštevala žalostnih izkušenj prve pogodbe in njenega nič manj žalostnega konca. Bil bi zločin proti organizaciji varnosti, če bi se stara pogodba zamenjala s slabšo izjavo, ki bi mogla zadovoljiti samo agresivne države in ki bi pomenila samo korak naprej

k bodoči evropski vojni. Ruski uradni list očito namiguje, da bi sklenitev zapadne garancije pogodbe brez upoštevanja splošne organizacije evropske varnosti ne pomenila rešitve evropskega mira.

Francija za Lokarno

Pariz, 15. oktobra. z. Na večerajšnji seji ministrskega sveta je zunanji minister Delbos podal obširno poročilo o mednarodnem političnem položaju. Med drugim je naglasil, da francoska vlada lojalno sodeluje pri pripravah za sklicanje lokarnske konference ter želi, da bi se ta konferenca sestala čimprej.

Anglija hoče ostati najmočnejša

Oborožitev se bo pospešila z vsemi sredstvi

London, 15. oktobra. z. Včeraj je imela angleška vlada sejo, ki je bila posvečena v prvi vrsti proučitvi aktualnih problemov angleške notranje in zunanje politike. Zunanji minister Eden je podal obširno poročilo o mednarodnem političnem položaju. Na podlagi njegovega poročila je ministrski svet naložil več ministrskih odborov, ki bodo do prihodnje seje proučili posamezne probleme in sestavili konkretne predloge glede bodoče taktike angleške vlade.

Večji del seje pa je bil posvečen vprašanju narodne obrambe. Zunanji minister Eden je pri tem naglašal, da povečanje angleškega oboroževanja ne sme služiti za to, da bi se diplomatski predlogi podprli z grožnjami, pač pa je potrebno ojačiti angleško oboroženo silo zato da bo Anglija v vsakem primeru sposobna zagotoviti red in mir. Vojni minister general Duff Cooper je naglašal, da mora postati Anglija na polju oborožitve močnejša kakor je bila kdaj doslej. Samo za organiza-

cijo letalstva je potrebnih še 10.000 mož, a prav tako se mora primerno spremeniti tudi splošni vojaški statut.

London, 15. oktobra. b. Posebna komisija, ki je bila sestavljena, da poroča o angleški oboroževalni industriji, je končala svoj delo in predložila svoj referat. Komisija je proti podzavljenju vojne industrije, odločno pa se zavzema za stalno državno kontrolo vsega oboroževanja. Kontrola naj bi se nanašala tako na gibanje kapitala kakor na proces vojne proizvodnje in naj bi funkcionirala v vojni in v miru. Obenem predlaga komisija obvezno obveščanje oblasti o vseh novih iznajdbah na polju vojne industrije, pa naj gre pri tem samo za načrte ali za že izdelane proizvode. Priporoča pa stalno nadzorstvo nad izvozom orožja. Odklonitev podzavljenja vojne industrije utemeljuje komisija z izgovorom, da bi tak korak utegnil politično elabo vplivati na vojno industrijo, pri morebitni kasnejši razorožitvi pa bi podzavljenje slabo vplivalo na položaj na trzišču.

Prepoved uniform v Angliji

Angleška vlada je odločena zatreti vse nemire in izzivanja

London, 15. oktobra. b. Notranje ministrstvo pripravlja osnutek zakona o prepovedi nošenja kakršnihkoli uniform pristaev političnih strank in nepolitijskih formacij. V vladnih krogih prevladuje naziranje, da je treba odsej z vso odločnostjo nastopiti proti takim formacijam, da bi se ne ponovili izgrede, ki bi spravljali v nevarnost javni red in mir. Uvedene bodo tudi posebne policijske patrulje na vseh izpostavljenih krajih. Razen tega bo policija

odsej oborožena. Sročil bi se bil kmalu pripetiti nov incident. Dva neznana elementa sta se približala poslancu, v katerem je sedež angleške fašistične stranke, z namenom, da bi hišo zažgala. Eden izmed njih je polil vhod v hišo s petrolejem in ga zažgal, narkar sta se oba naglo odpeljala z avtomobilom. K sreči so bližnji stanovalci pravočasno zapazili ogenj in ga pogasili.

Belgijski predlog za zapadni pakt

London, 15. oktobra. AA. »Morningpost« poroča o novih načrtih angleške vlade o novem zapadnem paktu, o katerem so se že vršila v Ženevi neobvezna pogajanja. V Belgiji narašča odpor proti podpisu nove lokarnske pogodbe in bo belgijska vlada bržkone predlagala, da naj se Velika Britanija obveže, da prisloči Belgiji na pomoč, če bi bila napadena. Pogodbo z obvezno vojaško podporo Velike Britanije smatrajo namreč v Belgiji za najboljšo jamstvo belgijske neodvisnosti, ki je obenem najboljšo jamstvo za angleško varnost.

Podobna pogodba naj bi se sklenila med Francijo in Nemčijo.

408 žrtev tajfuna na Filipinih

Newyork, 15. oktobra. AA. Po poročilih iz Manille, ki jih prinaša »Associated Press«, je tajfun, ki je bežal na Luzonu, največjem Filipinskem otoku, terjal 408 slovenskih žrtev. Okoli 600 ljudi pogrešajo. Na otoku razsajata glad in kuga.

Sorzna poročila. INOZEMSKA BORZE

Curik, 15. oktobra. Beograd 10. Pariz 20.275, London 21.29, New York 435. — Bruselj 73.20, Milan 22.85, Amsterdam 232.25, Berlin 174.75, Dunaj 72.50, Praga 15.40, Varšava 82. — Bukarešta 3.25.

Poenotenje nemških srednjih šol

Berlin, 15. oktobra. b. Na zborovanju nemških učiteljev v Stuttgartu je spregovoril tudi württemberski ministrski predsednik o danes posebno koščljivem vprašanju šolske reforme v Nemčiji. Iz njegovih izjav se da posneti, da namerava Nemčija v kratkem uvesti enoten sistem srednjih šol namesto dosedanjih različnih, ki so se ozirali na lokalne potrebe posameznih nemških pokrajin. Nov tip srednje šole se bo imenoval »nemška višja šola«, poleg katere bo obstojal samo še tip humanističnih gimnazij. Glede konfesionalnih šol na Württemberskem je ministrski predsednik

dejal, da bodo v najkrajšem času vse odpravljene.

Deset novih italijanskih podmornic

Rim, 15. oktobra. AA. Današnji listi poročajo, da je uvrščenih deset novih podmornic v italijansko vojno mornarico. Za graditev teh modernih podmornic, ki imajo tonažo do 600 ton, ni nihče vedel. Veljalo so okoli 200 milijonov lir.

Podržavljenje letalske industrije v Franciji

Pariz, 15. oktobra. o. Danes je vlada pričela izvajati zakon o podržavljenju vojne industrije. Letalsko ministrstvo je prevzelo 6 tovarn letal v zapadni Franciji. Vsa vodilna mesta v teh tovarnah so zavzeli letalski oficirji.

Iz domače politike

Sokolska Petrova petletka

»Moravski Glasnik« v Sumadiji je priobčil o sokolski Petrovi petletki lep članek, v katerem izvaja med drugim:

»Sokolska Petrova petletka hoče uničiti duh malodušnosti, duh nezaupanja in poglubit vse velike moralne sile, s katerimi je naš narod delal čudeže. Ona hoče pridobiti za veliko delo sokolske Petrove petletke ne samo sokole, temveč ves jugoslovanski narod. Sokoli naj z naporom vseh svojih sil do kraljeve polnoletnosti stori vse, da bo mladi kralj prevzel srečno in urejeno državo in zadovoljen narod. Sokolska Petrova petletka je bojna tromba.«

Smisel Petrove petletke je reš, kakor pravilno poudarja »Moravski Glasnik«, da zatre v nacionalnih vrstah duh malodušnosti, ki je v zadnjem času vladal v njih, jim vneša zavest in jim vlje v srce vero, da bo tudi nad našo domovino zasijalo lepše sonce. Prihodnjih pet let je za Sokole čas nemornega dela za sokolske ideale. V tem razdobju se morajo sokolske vrste tako okrepiti moralno in številno, tako ojačati v kreposti in v trdem, neutrudnem telesnem in duševnem delu, da bo imel mladi kralj, ko vaze vladarsko žezlo v roke, ob svoji strani močeno vojsko preizkušenih narodnih borec, pripravljenih žrtvovati vse, tudi življenje za kralja in domovino!

Senator don Fran Ivanševič

vič proti klerikalizmu

Nedavno tega je napisal senator don Fran Ivanševič, ki je, kakor je znano, po poklicu katoliški duhovnik, v šibenski »Tribune« članek, v katerem je ostro obsodil, da se vera vlagi v politične borbe. Klerikalni listi so ga radi tega članka, kakor je razumljivo, ljuto napadali. Na te napade odgovarja zdaj don Ivanševič v spletni »Državic« in pravi, da slejkoprej vztraja na svojem stališču, da katoliška cerkev ne sme podpirati Mačkovega pokreta, ker je ona univerzalna, ne pa hrvatska narodna cerkev. Popolnoma nedopustno je, da se hrvatska narodna ideja izstopi s katolicizmom, kar katoliški cerkvi na hrvatskem silno škoduje, saj je treba upoštevati, da niso vsi Hrvati somišljeniki Mačkovi. Kar so duhovniki tiče, bi ne smeli biti služabniki samo ene stranke. Takisto je nedopustno, da bogoslovci sodelujejo pri političnih manifestacijah, katerih ost je naperjena proti državni ideji, kakor se je to zgodilo pri neki svečanosti v Splitu.

Izgubili so eno tretjino imetja

V »Delavski politiki« čitamo: »Leta in leta so bogataši uhitopili iz Jugoslavije denar, ki so ga nagrabili v naši državi, v Švico in ga tamkaj varno nalagali v štrahu, da bi jugoslovanski dinar mogel kdaj izgubiti na svoji vrednosti. Milijarde našega denarja so romale na tihotapski način preko mej v kljub čuječnosti obmejnih organov. Sedaj pa je to gospodo vendarle doletela kazen za zločin, ki so ga zagrešili: nad lastnim narodom. Kakor znano, je Švica znatila vrednost svojega denarja za celih 30 odstotkov. Kdo bi tem tihotapecem naše valute tega ne privoščil? Vendar enkrat so se vzezali pri svojih računih. Oni so računali s polomom dinarja, pa so doživeli razvrednotenje od njih oboroževanja švicarskega franka. Ko je list ugotovil to dejstvo, opozarja na drugo nevarnost, ki je v danih razmerah ni izključena. Piše namreč: »Pri tej nevarnosti, da bo do spekulanti poskušali minirati našo valuto, da na račun delovnega ljudstva Jugoslavije pokrijejo izgubo, ki jo utrpe radi razvrednotenja švicarskega franka. Proti tej nakani se je treba zavarovati, ker bi bil naravnost zločin, ako bi se kapitalistom, ki so jim pametni Švearji izpraznili malhe za eno tretjino, dovolilo, da se odkodujejo na račun našega ljudstva.«

Koliko imamo židov v naši državi

Kakor imajo zagrebški židje svoj list »Židov«, tako so tudi beogradski židje obnašali svoje glasilo »Beogradski Jevrejski Vestnik«. Kakor zagrebški, tako je tudi beogradski židovski organ tednik. Urejuje ga Žiga Fellner, v prvi številki je za splošnost malo zanimivega. Interesantno so samo podatki o številu židovskega prebivalstva v Jugoslaviji. Po teh podatkih, ki so gotovo točni, živi v Jugoslaviji 71.570 židov. Porazdelje so na večja mesta takole: v Beogradu jih živi 11.100, v Zagrebu 9500, v Subotici jih živi 11.100, v Petrovargradu 1516, v Somboru 1332, v Varaždinu 1000 in v Senti 1000, skupaj jih v teh mestih živi okroglo 46.000. Ostali so razkropljeni po drugih manjših mestih, trgih in vaseh, po večini v dunavski in saski banovini. Najmanj židov je v dravski banovini — nekaj nad 1900. V Ljubljani pa ne dosegajo njih število niti enega stotaka. Priponitni pa je treba, da je bilo leta 1910, v slovenskih krajih samo 167 židov. Uvaževati pa je treba, da je bilo takrat Prekmurje, ki ima okrog 1000 židov, pod Madžarsko. Število židov v slovenskih krajih se torej ni znatno povečalo.

Pogreb ge. Marije Lavrenčičeve bo danes izpred pokopališke cerkve pri Sv. Križu in ne jutri, kakor smo včeraj napačno poročali.

Iz Radovljice

— Predavanje o avtorskem pravu. Po velikem uspehu, ki ga je imelo v nedeljo »Pohujšanje v dolini sentforjanske igre« prihodnje nedelje 18. t. m. ob 20. ponovi. V soboto, 17. t. m. ob 20. pa predava v Sokolskem domu g. Franc Artnak o avtorskem pravu. Na to predavanje opozarjamo vsa okoliška društva in jih vabimo k udeležbi. Glede dolžnosti, ki jih imamo napram avtorjem smo se zelo malo poučili in neizpolnjevanje teh dolžnosti ima hude posledice, kar so skušala že mnoga društva. To predavanje ima namen, da pouči voditelje pevskih in godbenih zborov posebno pa voditelje gledaliških odrov, kako je treba postopati, da ne pridemo v konflikt z avtorskim pravom. Pridite!

Vedno enake tožbe!

Napačno je varčevati pri milu — ne škodo perila. Manj vredno mila škoduje tkanini. Sama zares dobro jednako milo pere perilo temeljito in prizanesljivo.

SCHICHTOVO MILO JELEN

varuje perilo

ZA NAMAKANJE ŽENSKA HVALA

DNEVNE VESTI

— Proslava 20letnice bojev v Dobruži v Pragi. Krožek srbskih legionarjev v Češkoslovaški - jugoslovanski ligi in Češkoslovaški - rumunski odbor prireditelji jutri zvečer v Pragi proslavo 20letnice bojev prve srbske dobrovoljske divizije v Dobruži. O pomenu teh bojev bo govoril generalstabin polkovnik Vejmelka. Sledili bodo govori ministra narodne obrambe Mahnika, rumunskega poslanika dr. Protica. Svečanost se zaključuje z jugoslovansko, rumunsko in češkoslovaško himno.

— Dve tovarni avtomobilov dobimo. Na merodajnem mestu je padla odločitev glede industrije avtomobilov v Jugoslaviji. Prihodnje leto boš baje že zgrajeni dve tovarni avtomobilov, in sicer ena samo za tovarne, druga pa za luksuzne avtomobile. Prvo nameravajo zgraditi v Rakovici, drugo pa tudi v okolici Beograda. Proučuje se tudi vprašanje izdelovanja avtomobilskih motorjev v naši državi.

— Kongres veterinarjev. Letošnji kongres veterinarjev bo od 22. do 25. oktobra v Zagrebu. Na dnevnem redu so važna vprašanja našega veterinarstva, vobče, referati se bodo na nanašala večinoma na higijsko delo. Svečana otvoritev kongresa bo v petek 23. t. m. ob 9.

— Abiturijentom II. drž. gimn. v Ljubljani (Poljane) iz leta 1911. Zadnje dni oktobra ali v začetku novembra prireditelji prijateljski sestanek v spomin na 25-letnico mature. Prireditelji vabijo tudi tovariši iz tedanjega 8. razreda, ki so pa pred maturo zapustili ta zavod. Udeležbo in želje izvolite sporočiti na naslov: R. Jug. Ljubljana, Miklošičeva cesta 36/L.

— Nagrade za nove radijske naročnike. Radijska oddaja postaja v Ljubljani javlja, da bo letos podarila novim radijskim naročnikom moderne prvovrstne kompletne detektorske aparate brezplačno. Poleg tega pa bo novim radijskim naročnikom oziroma takim ki doslej vsaj eno leto niso bili več radijski naročniki, in ki se bodo prijavili po 15. t. m., razdelila te nagrade: 1) Najmodernejši 4 cevni radijski aparat »Super« s priključkom na električno omrežje ter radijsko naročnino za eno leto. 2) Najmodernejši 2 cevni radijski aparat s priključkom na omrežje ter enoletno radijsko naročnino. 3) moderni detektorski aparat ter radijsko naročnino za eno leto. Novi naročniki, ki žele biti deležni nagrade, dobe v pisarni radijske postaje v Ljubljani. Bleiweisova cesta 54. proti dokazilu, da so postali radijski naročniki po 15. t. m. kupon s številko. Ko bo po 15. t. m. prijavljenih 1000 novih naročnikov, bo pred mikrofonom javno žrebanje številki dvignjenih kuponov. Izbrane bodo tri številke. katerih lastniki bodo po vrstnem redu dobili navedena darila. Darila bodo pred žrebanjem razstavljena v trgovini z radijskimi aparati na Miklošičevi c. 7 v Ljubljani. V primeru da bi izbrani radijski naročnik želel namesto priključka na električno omrežje raje baterijski aparat, bo postaja to zamenjavo oskrbela. Javite se na Vaši pošti kot radijski naročnik pa boste lahko pri najboljšem radijskem aparatu poslušali radijske priredbe vse leto brezplačno ker vam bo radijska postaja sama poravnala naročnino.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da ne bo nobene bistvene spremembe sedanjega vremena. Včeraj je deževalo v Sarajevu in Splitu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 11, v Skoplju 8, v Mariboru, Beogradu in Sarajevu 6, v Ljubljani 2, v Zagrebu 1. Davi je kazal barometer v Ljubljani 767,9 mm, temperatura je znašala 0.

— Nevarna barca. Uprava jettinske v Ljubljani je nedavno pogojno odpustila iz zaporov 20-letnega Alojzija Završaka, po poklicu delavca, doma z Ravnika pri Blokah. Mož pa ni ostal doma, marveč je pobegnil v Ljubljano, kjer je poiskal svojega starejšega brata Jožeta, ki je tudi nedavno pobegnil iz zaporov. Te dni je bil izvršen v trgovino Ladislava Medena v Begunjah drzen vlom in ukradenega je bilo za več tisočakov manufakturnega blaga. Vicinla sta pobegla brata in ju orožniki zasledujejo.

— Silno neurje nad Jadrnom. Nad Jadrnom se vedno divjajo viharji. V bližini Lastova je zasačil vihar italijansko ribiško motorno ladjo »Casanova«. Ladja je takoj krenila proti zalivu, kjer so jo pa valovi vrgli ob pečine, da se je razbila. Dva ribiča sta utonila. V Dubrovniku imajo že več dni silne viharje z nalivi.

— S sekro je hotel zastrašiti. V zapore varaždinskega sodišča so prignali 80-letnega Josipa Sekelija iz Draškoveca. Starec je hotel 8. avgusta svojega pod orhom spečega zeta Franja Srednjišaka prestrašiti. Toda na poseben način namreč. Udaril ga je udaril s sekro po glavi. Udaril ga je pa tako močno, da je obležal nezvesten in da je pozneje v zagrebški bolnici umrl.

— Obesil se je, da ne bi bil v breme staršem. V vasi Perušić blizu Gospiča se se je obesil krojaški pomočnik Dragotin Pocrnić. S sosedom sta kvartala, pa sta se sprla in sosed ga je tako močno udaril s steklenico po roki, da mu je razklatil dlan. Fant je odšel domov, kjer je tarnal, da bo staršem v breme, češ, da ne bo mogel več delati. Ponoči se je pa obesil.

— Nevaren postopak. V Kratkovo goštilno v št. Vidu je prišel te dni neki Ferdo Grabrijan, ki ga že dalje časa zasleduje ljubljanska policija. Prosil je za prenočišče, ki ga je tudi dobil. Ponoči se je izmuznil iz sobe in hiše, popreje pa je ukradel svojemu tovarišu Ivanu Dorenčinu 340 Din. Grabrijan se skriva najbrže nekje v Ljubljani.

— Štiri smrtno nesreče. V Radmojan-skem potoku pri Cakovcu je utonila več-raj 70-letna Marija Podsek. Prala je perilo, pa se ji je zavrtele v glavi, da je padla v vodo. V isti vasi se je smrtno po-nesrečil 63-letni kmet Stjepan Kovač. Splašili so se mu konji, padel je z voza in udaril v glavo ob kamen, da mu je po-čila lobanja. Na železniški postaji Novo-selec—Križ je vlak povozil kmetarja Jurija Rukavina. Pokojni je bil doma iz Brežic, star 29 let, oženjen, brez otrok. Ko je prestavljal kmetinice, je zašel z nogi med tračnice tako, da se ni mogel umak-niti tovarnemu vagonu, ki bi ga bil moral

priklopiti vlaku. Vagon ga je vrgel na tračnice in mu stri prami koš, da je bil na mestu mrtve. V bližini iste postaje je lokomotiva do smrti povozila nekega dr-varja.

Iz Ljubljane

—lj Lep, moderen lokal v Prešernovi ulici. Znana trgovina Gregorič, ki se je stiskala doslej v mnogo pretesnih prostorih v hiš. kraj Mestne hranilnice, je svoj lo-kal znatno razširila. preuredila in moder-nizirala tako, da bo eden najlepših v Se-lenburgovi ulici. Delo sicer še ni povsem končano, vid: se pa že zdaj, kako učinko-vito lice bo imela Gregoričeva drogerija.

—lj Zanimalo vas bo... da študirajo za naslednjo operno premiero Karelovo originalno opero »Botra smrt« pod muzikal-nim vodstvom ravnatelja Polića, v režiji prof. Sesta. Glavno partijo popotnega mu-zikanta bo pel g. Janko... da pripravila g. Niko Stritof novo vprizoritev Puccini-jeve opere »La Boheme« z go. Gjunganec v partiji Mimi... da študirajo v drami v režiji arh. ing. Bojana Stupice Katajevo komedijo »Kvadratura kroga« v novi za-sedbi... da pripravljajo v drami tudi jako zabavno veseligr »Na ledeni pločici«. ki jo je spisal Viljem Werner in jo režira Ci-ril Debevec...

—lj Ruski tečaj. Ze deseto leto obstoja pri Ruski matici ruski tečaj za Slovence. Ta tečaj se deli v tri skupine: I. za za-četnike, II. in III. za naprednejše. Za II. skupino so predvidene vaje iz ruske kla-sične literature Puškinove dobe. Za III. skupino pa iz literature dobe po Puški-nu. Učovina znaša 20 Din mesečno in en-kratna vpisnina 10 Din. Podrobnejša po-jasnila in vpisovanje vsake ure, in četrtke od pol 7 do pol 9 zvečer v II. osnovni so-li na Grabnu, Čojzova cesta.

—lj Obhod in strokoven ogled gradnje železnice zveze Sevnica—Št. Janž je mo-ral minulo nedeljo zaradi trajno slabega vremena odpasti. Zato prireditelj ljubljans-kega Uruženja jugoslovanskih inžen-jerjev in arhitektov to ekskurzijo za svo-je člane in po njih uvedene goste prihod-njo nedeljo 18. t. m. Odhod iz Ljubljane s vlakom ob 5.30 do Sevnice (nedeljski povratni vozi lišek) Normalne pehalje ob Mirni navzgor 3 ure. Ob 13. uri skupen obeg v Trzin. Zaradi pravčasnega na-ročila obeda in obvestitve gradbenega go-spodarja in podjetnika je neobhodno po-trebno, da se prijavi udeležba pri tajni-stvu sekcije (Gledališka ul. 8/IV.) naj-kasneje do sobote 17. t. m. opoldne.

—lj Večerni trgovski tečaj na Christofo-vev sosednem savažu, Domobranska 15 prične v ponedeljek 19. t. m. Informacije, vpisovanje vsake ure, tudi zvečer do 7. ure. Golnina 100 Din. Poučuje se knji-go-voštvo, računstvo, korespondenca, pisar-niška dela, trgovinstvo, stenografija, stro-jopis itd. ter nemščina.

—lj Vpis v francoske tečaje, ki so se pričeli dne 1. oktobra na drž. učiteljsku na Reačevji cesti v Ljubljani se vrši isto-tam še nadalje, na kar se opozarjajo oni zainteresenti, ki žele tečaje obiskovati, pa se doslej še niso prijavili.

—lj Vina'sa trgatev. Vabimo vse prija-telje in somišljenike na »Vina'sa trgatev«, ki jo priredi Uruženje jugoslovanskih četnikov v Ljubljani v soboto 17. t. m. ob 7. uri zvečer v gostilni g. Drende (preje Mirak) Cesta 29. oktobra številka 4 (Rimska cesta). Vstop prost. Čisti dohod-ek je namenjen v dobrodelne svrhe. — Na svidenje!

—lj Soča Matka v Ljubljani vabi svo-je članstvo in prijatelje na komemoracijo, ki bo 17. t. m. od pol 21. uri v steklenem salonu restavracije »Zvezda« na Kongres-nem trgu 11. Govoril bo Alojzij Urbančič: »Vsem našim mučenikom v spomin ob sedemdesetletni Gortanovi smrti«. Polnošte-vilen obisk priporoča odbor. Vstop vsem prost.

—lj Plesne vaje uruženja ljubljanskih konservatoristov se prične danes 15. t. m. v Trgovskem domu točno ob 19.30. Vabimo vse prijatelje plesa, da se odzo-vejo našemu vabilu.

—lj Žrtve žeparjev. V neki gostilni bli-zu gorenjskega kolodvora se je predveč-rajšnjim v gneči sukal okrog uradnika Josipa Barla iz šiške žepar. Pred točilnico mu je posegel v žep ter mu ukradel iz telovnika niklasto uro, vredno 1500 Din, zlato verižico ter zlato nalivno pero tako, da je oklodoval Barla za okrog 2200 Din. Bari je tatvino opasal šele na poti domov.

kovnih referentov, predavanje učitelja g. Gerlanca o pedagoški ekskurziji v CSR, poročilo g. Habra o »Učiteljskem pokre-tu« ter dopise in predloge.

—c 25letnica mature na celjski gimna-ziji bo praznoval letnik 1911 v soboto 17. oktobra zvečer v restavraciji hotela »Ev-roper«.

—c Interesenti za tečaj Ljudskega ves-učilšča o tehniki govora (pravilno dibanje, pravilna artikulacija, izreka itd) naj pride-jo na sestanek v sredo 21. oktobra ob 20. v risalnico meščanske šole, da se pogovo-re o razporedu vaj.

—c Celje : Rapid. V nedeljo 18. oktobra ob 15. se bo pričela na Glaziji poudavstna prvenstvena tekma med SK Celjem in SK Rapidom iz Maribora. Če bo Celje pokasa-lo vse svoje znanje in ne bo podcenjevalo nasprotnika, si utegne zopet priboriti dve točki. Tekma bo gotovo lepa in napeta.

—c Žrtve nesreč. V torek je padla 43let-na posestnica Marija Mlinaričeva doma ta-ko nesrečno, da si je zlomila levo roko. Pred dnevi se je 25letna, v tovarni Voita v Celju zaposlena delavka Franciška Ma-kovčeva s Sp. Hudinje pri nabiranju gob v gošdu zbodla na trnu v levo nogo. Ker poškodbi ni posvečala dovolj pozornosti, se je pozneje pojavilo zastrupljenje krvi. Ko je 37letni posestnik Filip Ravnik v Pre-logah pri Konjicah v torek pripravil ste-ljo, si je po nesreči s sekro odelal levi kazalec in sredinec. Istega dne se je po-nesrečil 48letni pri mestnem vodovodu za-posleni delavec Mihael Mastnak iz Gaber-ja. Pri delu ga je neki tovarši po nesreč-nem naključju zadel s krampom v hrbet in ga močno poškodoval. Ponesrečenel se zdravi v celjski bolnici.

—c V celjski bolnici sta umrli v sredo 78letna dinarica Neža Zamudova iz Ce-lja in 50letna dinarica Julijana Ofentav-škova iz Spitalnice pri Konjicah.

Iz Litije

— Zadovoljnost na vseh straneh. To je da-nes redko priznanje. Pri nagradnem keglja-nju, ki ga je priredila trboveljska železnica-rika godba »Slogac« pa je bilo tako. Z dobič-kom so zadovoljni prireditelji, z dobitki pa kegljaji iz Litije in okolice ter zunanji gost-je iz Ljubljane, Trbovelj, Zagorja, D. M. v Polju in od drugod. Kolo je dobil domačin g. Nežke Tekalec, ki je to pot odnesel še tretjič prvo nagrado. Uenje je dobil g. Ben-dina Polde iz Polja, ki je dobil še živga koštruna in smuč, g. Flander tudi iz Polja, je dobil voz drv; večino ostalih dobitkov so aj priborili domači kegljaji.

KINO
Danasnji sporedi

27-30 SLOGA
Misteriozno! Kitajski detektiv v borbi z duhovni mrtveca.
CHARLIE CHANOVA TAJNOST

21-24 MATICA
Najlepši film francoske produkcije!
Napeta, a vendar pretesljiva vsebina!
L' EQUIPAGE
Tovariši v življenju in smrti.
Annabela v glavni vlogi.

27-30 UNION
KARL MAY prvič v filmu po svoji knjigi
SKOZI PUSCAVO
Predstave ob 16.15, 19.15 in 21.15 ur

— Naš izvoz je zastal. Naši izvozniki so pričakovali, da bo nova trgovinska pogod-ba med našo državo in Italijo poživila naš izvoz v Italijo. Zaradi valutnih perturbacij je pa naš izvoz povsem zastal. Naša trgo-vska mornarica na Sredozemskem morju nima nobenih prevozov, ker čaka na izvoz v Italijo, na drugi strani je pa mnogo iz Anglije naročenega blaga, ki ga ni mogoče prepeljati, ker ni parnikov. V splitskem, dubrovniškem in sušakem pristanišču ča-kaio velike množice blaga na izvoz v pri-stanišča zapadne Anglije.

— Izprememba radioprograma. V petek ob 20 bo prenos simfonije koncerta iz Varšave. Dirigent Lovro Matačić, ob 22. čas in poročila, ob 22.30 pa angleške plo-sče.

— Mnogo pomembnih dogodkov minulega leta si že skoro pozabili. Kronika v slikah v Vodnikovih prilikah za leto 1937 ti jih bo spet prikazala v spomin, da bodo svečano zaživel v tebi. Pazi pa, da ne boš prepor-zen s prijavo. Vodnikovih knjig vsako leto zmanjka že prvi teden po izidu in ta teden bo letos prvi teden v novembru!

— 5.000.000 za razširjenje sarajevskega gledališča. Na posredovanje prometnega ministra dr. Snahe je prosvetno minist-rstvo zagotovilo kredit 5.000.000 Din za raz-širjenje sarajevskega gledališča, ki dobi tudi najmodernejši oder.

Kino Kodeljevo Tel. 31-62

Danes in jutri ob 20.

Mačka v vreči

Magda Schneider — Theo Lingner

in glasbeni film SIRENE

— Za 800 milijonov Din se bore. V Fi-ladelfiji je umrla pred leti brez oporoke Henrijeta Schäfer, ki je zapustila 18 mi-lijonov dolarjev. Zdaj pa se vsi Schäferi bore za milijonsko dedščino in v Nemčiji so že ustanovili posebno društvo. Pa tudi v Banatu so se zbrali Schäferji, ki se po-tegujejo za 800 milijonov Din.

— Izšel je II. zvezek slovenskih nardo-slovnih študij, ki jih izdaja Glasbena Ma-tica ljubljanska odnosno njen Folklorni institut pod vodstvom g. Franceta Ma-roita. II. zvezek ima naslov TRI OBRED-JA ter popisuje v vseh podrobnostih one narodne običaje, ki smo jih videli na pri-reditvi Belokranjskega dne v Ljubljani. Vsi članki o narodni običaji obsega-jo vse note, ki se pojo pri posameznih obredih, knjiga pa je tudi bogato okraše-na in priložena ji je razgledna topograf-ska karta. Cena za knjigo, ki obsega 6 tiskanih pol. je 25 Din. Naroča se pri Glasbeni Matici v Ljubljani.

Blago za

moške suknje !

Največja in najlepša izbira in najsolidnejše cene!

A. Žlender

Ljubljana — Mestni trg 22

Vas postreže najbolje!

RAZNO

Rezeda 50 par. davek 3 Din

Najmanjši znesek 8 Din

KLISEJE

JUGOGRAFIKA

VELIKA engros trdnika bi izročila v komisijo

kolesa in žival-ne stroje za pre-daje na drebne.

V obzir prihaja le večja trdnika v Ljubljani z lepim lokalom. Stroka postrežana. — Pomudbe na upravo pod značko »Kolo«.

Blago za

damske plašče !

Največja in najlepša izbira in najsolidnejše cene!

A. Žlender

Ljubljana — Mestni trg 22

Vas postreže najbolje!

Galopne in kassike dirke priredi

Kolo iakačev in vogačev

v zvezi z Jezdnim odsekom

Ljubljanskega Sokola

dne 13. oktobra na vojaškem vežališču, FURNE pri LJUBLJANI — ZACETEK OB 14. URI

GRDE VELIKE ZNOJNICE - ZAJEDALCI

od slabo izbranega pudra

Popolnoma nova vrsta pudra, ki "NE TVORI GRUDIC"

Dr. M. Catrin od medicinske fakultete v Parizu pravi: »Pudri, ki imajo dosti škroba, se vlezejo v znojnice in se tam zabubijo, za-radi česar se znojnice povečajo. Pudri, ki vsebujejo kakor kaka male grudice držaje neke kožne znojnice ter povzročajo zama-senje in zajedalce. Najčistjši in najbolji pudri, ki vsebujejo smetanovo peno, pa ima v resnici okrepčine in polepševalne učinke na kožo.«

»Na zraku prevetrjeni pudri se proizvajajo po novem presenetljivem načinu, po katerem pride v pudr samo to, kar lahko plava v zraku. Po tem načinu se dela pudri Tokalon. To je tudi vzrok, da pudri Tokalon se more vsebovati estavin, ki bi se lahko strle ali zlepile v grudice in kope ter dražile znojnice. Zato se pudri Tokalon razprostira tako glad-ko in enakomerno pokrivajoč kožo z so-vodljivo tančico lepote. Pudri Tokalon je poleg tega na patentiran način kombiniran s smetanovo peno. Zaradi tega se lahko tudi 3 ur obdrži na koži. Tudi v najbolj sope-rnem lokalnem ali vatenu lice potrebno »po-lepšanje«. O koncu dolgega plesnega večer-ja bo Vasa polt že vedno sveža in brez blekta. Poizkusite še danes kitalico pudra Tokalon — »na zraku prevetrjenega« pudra. To je nekaj popolnoma novega in neobizir-nega. Če se boste zadovoljni s rezultati, se Vam denar vrne.

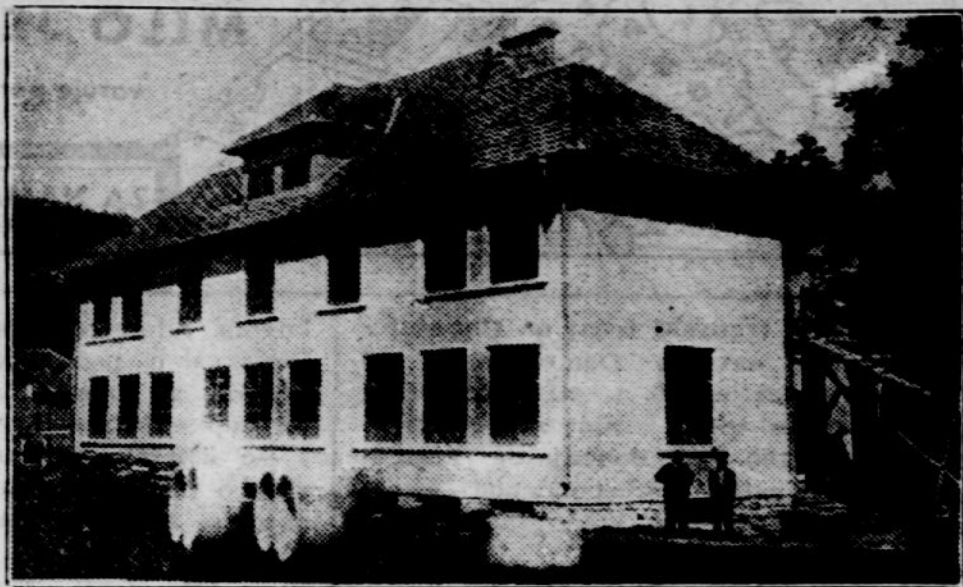
Nov prosvetni hram v Topolšici

V nedeljo bo blagoslovljeno novo šolsko poslopje, ki je veljalo nad pol milijona

Topolšica, 14. okt. V skrajnem kotičku Šaleške doline pod šumovitim Lomom ležala vas Topolšica, znana predvsem zaradi daleč izven meje slovitega sanatorija za tuberkulozne, bo blagoslovljena v nedeljo 18. tm. novo moderno šolsko zgradbo. Iz Šostanja (izhodišča žel. postaja) prispev v 4 km oddaljeni kraj v dobre pol ure. Nova zgradba leži nekako v drugi tretjini ceste med obema krajema; vzpenja se na zelenem gričku blizu tudi nedavno zgrajenega gasilnega doma.

Prvo šolo so gradili v Topolšici ravno pred 50 leti, seveda enorazrednico in to pod predsednikom kraj. šol. sveta, g. Jožetom Hrašnikom, medtem ko je bil prvi učitelj g. Mihael Ratej. Šola je obiskovalo — za prvi čas kar veliko — 50 otrok. Do takrat, t. j. do l. 1886, pa so morali otroci hoditi v šolo v Šostanj.

Ko je prišlo l. 1919, zdravilišče, do tedaj le kopalnice, v državne roke je vedno naraščajoči dotok tujcev povzročil gostejšo naseljenost in ker se je s tem v zvezi prebivalstvo z otroki vedno bolj množilo, je bilo enorazrednico treba razširiti v dvorazrednico. Ni pa imela stara šola več kot eno učilnico in še ta je bila v higijskem oziru pomanjkljiva. Zato se je moral pouk dolga leta vršiti v edini vlažni učni sobi menjače se dopolnjevali v popoldne. V vsej tej polstoletni dobi so se učitelji česče menjavali, zato ni moglo priti do ustvaritve nove zgradbe. L. 1925, pa je prišel v kraj dosedanjí upravitelj g. Menhart Alojz, ki se je takoj z vso silo oprijel misli po potrebi zgraditve novega, današnjim potrebam in zahtevam odgovarjajočega šol. poslopja. Sedanjí krajevni šolski odbor s Francetom Mazijem na čelu, je pokazal za zamisel zgledno razumevanje in začel je o zadevi resno razmišljati. Do prvih pozitivnih sklepov je prišlo pred osmimi leti, ko se je krajevni šolski odbor končno odločil, namesto prizidka stari šoli, za gradnjo povsem nove stavbe. Tako je pretekla od ideje do realizacije lepa doba osmih

let in danes se v krasni ponos kraju in prebivalstvu dviga v Topolšici lep nov prosvetni hram v veselje hvalačnih otrok in njihovih staršev.

Nova stavba, zgrajena s pomočjo državne, banovinske in občinske podpore, je stala nad 500.000 Din. Zemljišče, obsegajoče tudi prostoren šolski vrt, obsega 7.000 kvadratnih metrov. Prvo idejno skico je izvršil arhitekt Fekonja Eric iz Radgone, nakar je delo nadaljeval stavbenik Golob Martin iz Ljubnega v Savinjski dolini. Zaposleni so bili le domači delavci, ki so pod vodstvom spretnega Kompana Ferdinanda odlično rešili svojo nalogo. Pročelje s tremi svetlimi in zračnimi učilnicami je na jugozahodni strani in obrača česti hrbet. Učilnice merijo v daljino in širino 850 in 630 cm. Razen učilnic so v pritličju, ki ima obširen hodnik, soba za učitelja in pisarna za šol. upravitelja. V prvem nadstropju je lepo in prostorno 3-sobno upraviteljevo stanovanje s kopalnico, dalje sta dva sobi za učiteljsvo in še kabinet Kleini prostori vsebujejo med drugim pralnico kuhinjo za gospodinjstvo, shrambo za poljske prideleke in drugo. V vse prostore je instaliran vodovod in je montirana elektrika. Na jugozahodni in severozahodni strani sta nad stopniščem leni terasi s katerih je na obe strani krasen razgled. V podrobno delo je žrtvoval ves svoj prosti čas šolski upravitelj in je poleg drugih činiteljev predvsem njegova zasluga, da se je število prosvetnih hramov v dravski banovini spet za eno povečalo. Ki.

Spačeni obrazi in duše

Življenje ob meji je trdo — Zakrknjenost starega tatu

Ljubljana, 15. oktobra. Razprava proti Francetu, ki je doma iz nekega kraja na Notranjskem ob meji, je bila tajna. Obtožnica mu je očitala, da je imel razmerje z deklico, ki še ni bila stara 14 let in da je z njo počenjal nečista dejanja. Fant je priznal sicer, da je bil pri deklici, zanikal pa je očitke glede nečistih dejanj. Misli je, da je deklica stara več kakor 14 let. Če bi vedel, da je še tako mlada, bi jo pustil v miru. Obdolženec in njegov branilec sta jo prikazala kot skrajno pokvarjeno, češ da je imela že opravka z več moškimi. Tam na meji glede morale menda niso zelo tenkočutni. Tam valovi življenja s posebnim amoralnim tempom. Na meji uspevajo tihotapci, na meji se dogaja marsikaj, kar je onkraj dobrega in slabega in izven zakonov ter pravi njim. Življenje ob meji je težko, je rekel obtoženec branilec. Res je težko, ker zahteva svoje žrtve. Padajo mladi moški, ki jih stiska prisila, da se preživljajo s tihotapstvom. Padajo mlade ženske, ker jih življenje zanese na pota, ki so nevarna. Padajo pa tudi otroci, ker jih to življenje potegne za seboj v vrtnice, ki zažadi mleko rast. Tako se je zgodilo tudi z deklico, ki je bila glavna priča proti Francetu. Francka ji je bilo ime. Ko je vstopila, smo videli, da je otrok z bednim telescem in s starim, skoraj spačnim obrazom. Izjave nekaterih prič, med katerimi je bila tudi izjava njenega varuha in njegove žene, so prikazale tudi njeno dušo spačeno in staro. Francka je nezakonska deklica. Nihče ne ve, kdo je njen oče in kje je. Najbrže je kakšen italijanski soldat. Mati jo je izročila sorodniku, ki živi sam v bedi, in je šla v Italijo ter se poročila. Tudi o materi ni duha ne sluha. Kdo ve, kje je? Morda sploh več ne živi. Francka si mora sama

zaslužiti vsaj hrano in obleko. Zato pomaga v gostilni. Pozno v noč je morala streči gostom. Domov je prihajala samo ponoči. Varuh in njegova žena sta bila za njo zrak. Delala je, kar je hotela. Domači so se menda kmalu naveličali pridig in so jo prepustili samo sebi. Tako je rasla Francka ob meji. Zastrupljeno življenje okoli nje jo je zajelo.

Njene oči so kazale, da je prežgoda spoznala svet in življenje, trpkost potoza okoli usten, ovel starikav obraz in samovoljen, zagrenjen izraz kažejo mlado bitje, ki je bilo prežgoda plen življenja in pohotnih dedev. Zdravnik je izjavil, da je po vsem še otrok, ki ni več nedolžen.

France je bil obsojen na 5 mesecev strogega zapora. Francin varuh pa zavrnjen na pot civilne pravde za 6000 Din, ki jih je zahteval kot odškodnino za uničeno življenje svoje varovanke. 6000 Din za lepega otroka, ki mu je življenje spačilo v nežni dobi obraz in dušo! Da, življenje ob meji je težko!

34 PRIZNA, ČE SE MU NE DOKAŽE 50 let stari Lipec Franc, ki je po poklicu mesarski pomočnik, se je trdovratno branil. Branijo se vsi, ki pridejo pred sodnike, ali skoraj vsi. Prav za prav zavisti to od letnega časa. Kako je to mogoče? No, če melanholično pomlad in vroče poletje ter milo jesen ljudje ne sede radi v zaporih. Ko pritisne zima, si pa spravljen za silo, če si v zaporu. Ne stradaš in ne prezebaš, ker je v teh težkih časih za brezposelne brez dvoma velika ugodnost. Neki branilec mi je pred nevi rek, da ima vtis, da bi njegov brezplačni klient najraje ostal v zaporu čez zimo. Čudno, kaj ne? Pa je res vsak dan ved takih, ki so veseli, če so na toplem pozimi, četudi v zaporu. Branijo se torej skoraj vsi. Lipec France

se je branil kot strobovjak. Pri svojih letih in s prakso, ki jo ima s sodnijo, bi mu lahko zamerili, če bi bil neroden v zagovoru. Predsedel je že rešitvi kazni, velikih in majhnih zaradi tatvine. Držav, pravdniki so čutili potrebo, da je v obtožnici poudaril, da Franc ne prizna, če se mu v celoti ne dokaže. Pri njem je zaradi tega že zanikanje samo dokaz, da je kriv. Razume se, da je tajil tudi zdej, da ni ukradel v Gorenjski gori v židanci Bizjaku Janezu dve šroplnici in škarje. Kupil jih je od neznanca. Če bi bil prvič pred sodniki zaradi take tatvine, bi bil oproščen, tako so ga pa

obsojili na 13 mesecev strogega zapora. Novih 13 mesecev je Franc Lipec vzel na svojo rano s primernim ponosom. Obraz se mu je spačil, pogreznil se je za trenutek vase, napel mišice v čeljustih in stisnil zobe, kakor da bi hotel reči: Ne boste me, ne! Na svoj način ponosna robijaška duša, ki ne klone, četudi se zvali na njo najtežje breme. Simpatične po svoje so take duše in strah je obnem človeka, ko je zasluhi pod spačnim obrazom. Sočutje vzbudi in misel rodi, da bi te tak človek z vso ogorčenostjo nagljal, če bi mu hotel pomagati...

grede spotaknil in pobil tako, da je v bolnici umrl.

Ameriški artist William Leach je opozoril svet nase s tem, da se je dal zapreti v hrastov sod in se zatikal z njim v nia-garski vodopad. Vsi so mislili, da ne bo več prišel živ iz sode, toda mož je ostal nepoškodovan. Ko se je pa vracal po predstavi v Bridesbane domov, je padel v jarek in se v blatu zadušil.

Znani »železni kralj« Breitharth, ki je upogibal debele železne palice in se sploh odlikoval z izredno močjo, se je nekega dne opraskal z zarjavim železkom in kmalu ga je pobrala smrt.

Junaki španskega letalstva

Letalstvo madridske vlade doprinese težke žrtve v borbi z močnejšim italijanskim in nemškim letalstvom

Moskovska »Pravda« priobčuje dopis svojega posebnega poročevalca Mihaila Kolcova iz Madrida o španskim vladnim letalcem. Špansko vladno letalstvo, piše Kolcov, doprinese dan za dnem žrtve na človeških življenjih. Neprestano se bori z boljimi, sijajno oboroženim in opremljenim nemškim in italijanskim letalstvom. Vojaško letališče je blizu Madrida, hangar je maskiran, maloštevilni štab se skriva v skalnati votlini. Vsi so nervozni. Ze pred 40 minutami bi se moralo vrniti s poleta težko bombardersko letalo v spremstvu treh lovskih letal. Slednjice se pojavi dolgo pričakovana točka na obzorju. Raste, bliža se, izpremeni se v lovsko letalo, strmo se spusti na zemljo in že drsi po trdi, bodci travli. Hite mu naproti in pilot, ki še ni uspeval motorja, kliče s svojega sedeža: »Ze so izpolnili svojo nalogo, našli so kolono oklepnih avtomobilov, vrgli na njo bombe in že se vračajo domov, ko jih dohitijo cela jata, deset letal in naval na nje.

Dve lovski letali sta nepoškodovani, na bombarderju so pa menda žrtve — a tretje lovsko letalo se ne vrne več. Ta čas, ko odpenja jermena, štejejo tovariši luknjice v krilih in repu letala. Pel jih je. Prileti drugo lovsko letalo. To je imelo srečo, niti opraskano ni. Toda veliko letalo se še vedno nevrta. Končno je tu. Gogajoč se v zraku in nastignito na eno stran se okorno spusti na zemljo. Vsi hite

k letalu. Nihče ne odpre vrat. Poveljnik letališča jih sam neglo odpre. Izrpani pilot sedi ali bolj rečeno visi na jermenu, sklonjen nad okrvavljenim volanom. Na tleh okrog njega je velika mlaka krvi. Prestreljena ima ne samo ramena, roke in noge, temveč tudi zapestja. Naslanjalo njegovega sedeža je razcefrano na cunje nad njegovo glavo. Koliko vztrajnosti in poguma je moral imeti, da je priletel nazaj ves prevrten s krogli, da se je iztrgal iz kroga obkoljujočih ga roparjev ter rešil letalo in tovariša. Metali bomb in strojnica dodeljeni vojski so tudi ranjeni, toda ne tako težko kakor pilot. Pašistična lovka letala so napadala od spodaj in od spredaj. Letalo je vse preluknjano, okna so razbita, nekateri aparati uničeni. Inženjer pleza po letalu, preizkuša vodilne naprave in zadovoljno kima z glavo.

— Poleti.
— Kdaj?
— Čez pol ure. Samo bencina vzame in strojnico očistijo.
— Kaj pa pilot? In kaj posadka?
— Imamo jih. Naša nesreča je v tem, da imamo več strelcev nego pušk in več pilotov nego letal.

Ranjenec odpeljejo in nova posadka že v čeladah in rokavicah stopi k izmučenim letalom, ki prav tako kakor ljudje doprinesejo v tem neenakem boju več nego morejo.

Pred drugim procesom v Moskvi

Moskovska »Pravda« je priobčila že drugi članek proti trockizmu v Sovjetski Rusiji. Oba članka močno spominjata na članke, ki so izhajali tik pred procesom proti Zinovjevu, Kamenevu in tovarišem. Iz tega se da sklepati, da stoji Moskva pred drugim procesom, o katerem se je jelo govoriti takoj po prvem in čigar obrisi so že dokaj jasni. Aretacija znanega sovjetskega publicista Radekha je uradno potrjena in zdaj se že pojavljajo v sovjetskem tisku nova imena osumljenih in obtoženih nasprotnikov sedanjega režima. Poleg Radekha se omenjajo zlasti Pjatakov, Sokolnikov in njegova žena. Pred prvim procesom je jela »Pravda« najprej objavljati ostre članke proti trockizmu. Sedanje pisanje »Pravde« kaže, da se pripravlja v Moskvi drugi proces. Pred sodišče pride zdaj baje 19 obtoženec.

V novem članku se »Pravda« vprašuje: Ali sme tolpa trockističnih zločincev pričakovati od sovjetske vlade milost? In odgovor na to vprašanje se glasi: Delavstvo naše države in prijatelji Sovjetske Rusije imajo na to samo en odgovor: Gre za revolucijonarno pravico. Med novimi obtoženci je baje nekaj takih, ki se jim ne obeta smrtna kazen, ker so bili zapeljani. Glavnih krivcev je 13 in tem seveda ne bo prizanešeno.

Bogastvo filmskih igralcev

Filmske zvezde zavzemajo tudi glede daril izjemen položaj med navadnimi smrtniki. Norma Shearer je dobila oni dan od svojega moža za god platnasto šatuljo, v kateri je njeno ime v črkah iz briljantov. Darilo je veljalo 700.000 dolarjev, torej ogromno premoženje. Vest o tej izredni pozornosti moža do žene pa ni dala spati zaljubljenemu možu dražestne Dolores del Rio, ki ni mogel trpeti, da bi ga kdo prekosil ali osramotil. Svoji ženi je podaril za god platnasto ogrlico, na kateri je napis iz briljantov, debelih kakor lesniki: »I love you« (Ljubim vas). Pa tudi filmske igralke same so zelo rododarne in kavalirske. Jean Crawfordova je kupila nedavno v Kanadi staro, dragoceno steklo cerkvenih oken ter okrasila z njim kopalnico svojega mladega moža,

Trancheta Tona, ki ima z zlato okovano banjo iz kararskega marmorja. Vešaki trdijo, da bi se dala z denarjem, ki ga je potrošila zaljubljena filmska igralka za lo kopalnico, sanirati manjša evropska država.

Neka zdravnica je zbrala statistične podatke, iz katerih je razvidno, da je sedem desetlet vsega premoženja bogate Kalifornije v rokah 30 filmskih zvezd, ki jim pripada tudi 80% vse kalifornijske zemlje. Tudi v drugih ameriških državah je po tej statistiki 30 do 60% zemlje v rokah filmskih igralcev, režiserjev in producentov. Če bo šlo tako naprej še 100 let, bo vse narodno premoženje Amerike last filmskih zvezd.

Čudna pota usode

Kapitan Godefroy Hindle, častnik kanadske armade, je hodil dve leti v južnoafriške pragozde na lov in ustrelil je 25 levov, ne da bi ga dobila na lov najmanjša ne-zgoda. Ko se je pa vrnil v Montreal, je posetil nekega dne svojega brata in pri njem ga je vgriznil v nogo psiček. Ljubljene njegove vsakine. Psiček je bil stekel in kapitan je kmalu v strašnih mukah izdihnil. To je en primer, kako čudno se igra usoda z nekaterimi ljudmi in kako velika presenečenja krije včasih v sebi neznanost naključje. Takih primerov je dolga vrsta. Naj jih omenimo še nekaj.

Angleški letalski poročnik Henry Standford je med svetovno vojno 60krat letal nad sovražno vojsko, ne da bi bil ranjen, čeprav je bilo njegovo letalo večkrat zadeto. Nekega dne je pa padel na vrhu svojega očeta iz gugalnice, počila mu je spodnja čeljust, nastalo je zastrupljenje in čez nekaj dni je umrl.

Madžarski magnat Viktor Szechenyi se je udeležil z velikim uspehom lova v afriških pragozdvih. Ko pa je odšel nekega dne doma na lov na zajce, se je spotaknil, sprožila se mu je puška in ves naboj mu je udaril v prei, da je bil takoj mrtve.

Najslavnejši angleški alpinist Georg Whitney, ki se je udeležil mnogih nevarnih ekspedicij na visoke kavkavske in himalajske gore, je nekega dne predaval. Po predavanju s skioptičnimi slikami se je z odra

Puškin v Paškevičevi armadi

V aprilu 1829 se je odpravil Aleksander Puškin na Kavkaz. Takrat je bila rusko-turška vojna. Vrhovni poveljnik kavkasko armade Paškevič je vdril v Turčijo in prodiral proti trdnjavi Erzerum. V njegovi armadi je služil kot poveljnik nižjega-rodskega polka stari Puškinov prijatelj Nikolaj Rajevski mlajši, pobočnik Rajevskega pa je bil mlajši Puškinov brat Lev. Proti koncu maja je prišel Puškin v Tiflis, kjer je ostal dva tedna, potem se je pa napotil za armado. Dohitel jo je, se predstavil Paškeviču in ostal z njegovim dovoljenjem v sotoru Rajevskega. Sotorsko življenje je Puškino ugajalo. O njem pripoveduje:

Delo nas je budilo ob jutranji zarji. Spanje v sotoru je izredno zdravo. Pri obedu smo zalivali azijski šašlik (na raznuju pečena svinjina) z azijskim pivom in šampanjcem, obhajenim v tavriskem snegu... Puškin je rad jahal na kozaskem konju z nagajko v roki. Kot civilist v črnom suk-nju in s cilindrom na glavi je bil med vojaki kaj čuden pojav. Vojaki so ga smatrali za nemškega gizdalina. Armada se je približala Erzerumu in 27. junija 1829 ga je zavzela, ne da bi naletela na odpor. Kmalu pa je izbruhnila v mestu kuga. Puškin je hotel odpotovati, pa ga je Paškevič zadržal, ker je hotel, da bi bil priča novih zmag ruskega orožja. Paškevič je bil precej slahvolopen in tudi domisljiv. Zavzete Erzeruma, ki je padel brez boja, je opisoval kot veliko vojaško zmago. Puškin je najbrž spoznal, kam meri Paškevič in ves njegov sporni pohod. Zato se je poslovil od njega in odpotoval v Rusijo.

111 let stara zdravnica umrla

V New Yorku je umrla vdova Charles Demoliere - Pampierre, stara 111 let. Bila je trikrat omožena, drugič z nekim Francosom, ki ga je tudi preživela. Rojena je bila v Rusiji, ki jo je zapustila že v mladih letih kmalu po prvi možitvi. S svojim drugim možem je imela 11 otrok.

Pokoja se je bavila z medicino in bila je ena prvih zdravnic na svetu. Do zadnjega je bila čila in zdrava. V Evropi in v Ameriki je zapustila mnogo potomcev.

MODERNI ČASI. Fant in dekleta sta zaročena. Mesec dni pred poroko pa zasadi fant svojo nevesto z drugim in zaročak se sveda razdere. Prijatelji vprašajo ženina: Kaj sta storila z darili, ki sta jih dala drug drugemu? Ali sta jih vrnila? — Ne, zamenjala sva samo zastavne listke.

EMILE GABORIAU ZAKONSKI IN NEZAKONSKI SIN ROMAN.

VII.

Daburon od Arlangeevih ni krenil naravnost domov. Vso noč je taval na slepo srečo po ulicah, hoteč malo razvedriti svojo razvneto glavo in hrepenč po miru.

Tepec sem, je govoril sam pri sebi, da sem upal, da sem domneval, da me bo kdaj ljubila. Neumnež! Le kako sem si drznil sanjati o tem, da mi pade v naročje toliko čarov, plemenitosti in lepote. Kako krasna je bila nočoi, ko je imela objokan obraz! Ali si more misliti človek še kaj lepšega! Kako čudovito so se ji iskriale oči, ko je govorila o nem. Da, vidi se, da ga ljubi. Mene pa obožuje kot očeta. Povedala mi je to. Ali bi sploh moglo biti drugače? Mar ni to pravično? Mar naj bi vir dela ljubčka v tem mrkem in strogem sodniku, vedno žalostnem kakor je ta njegova črna obleka? Ali ni bila sramota, da sem mislil združiti toliko devične nedolžnosti s svojimi bogatimi izkušnjami in globokim spoznavanjem sveta? Nji je bodočnost še deželna čarobnih sanj, meni so pa življenjske izkušnje že davno ubile vse iluzije. Mlada je kakor nedolžnost, dočim sem jaz star kakor razuzdanost.

Nesrečni sodnik je valil vso krivdo za svojo nesrečo nase. Razumel je Klaro in v njegovih očeh

ni bila kriva. Bolelo ga je, da ji je odkril svoje sree. Očital si je, da ji je zagrenil življenje. Ni si mogel odpustiti, da je govoril vpricho nie o svoji ljubezni.

Tako je nesrečnež taval vso noč po dolgih, pustih nabrežjih. Hodil je gologlav, zroč topo pred se. Da bi mogel lažje dihati, je strgal samoveznico z vratu in jo vrzel proč.

Gnev, besneči gnev je stopil zdej na mesto njegove prvotne udanosti. V njegovem srcu se je rodila mržnja, silnejša in prodornejša od njegove ljubezni do Klare.

Ta temeljiti in pogumni mož, ta napram sebi tako strogi sodnik, je okušal zdej nepremagljivo naslado osvete. Spoznal je mržnjo, ki se oboroži z bodalom, ki stopi strahopetno v zasledo na temnejšega kota, ki zada rano v temi, v obraz ali hrbet, vseeno kam, ki pa udari, ubije, ki jo žaja po krvi, po nasičenju gneva.

Baš v tem času mu je bila poverjena preiskava afeze uboge vlačuge, obtožene, da je zabodla z nožem eno svojih nesrečnih tovarišic. Ljubosunna je bila na njo, ker ji je hotela odpeljati ljubčka, pjanega in grobežnjaka. Daburonu se je smililo to nesrečno bitje, uboga vlačuga, ki jo je bil začel dan poprej zasliševati. Bila je zelo grda, toda izraz njenih oči, kadar je govorila o svojem vojaku, se je sodniku vedno znova vračal v spomin.

Ljubi ga resnično. — Je razmišljal. Če bi vsak porotnik pretrpel to, kar sem jaz, bi bila oproščena. Toda koliko mož je preživel v svojem življenju tako strastno ljubez? Dvajset bi jih lahko

vprašal, pa bi ne našel nobenega med njimi.

Sklenil je priporočiti ubogo deklo prizanesljivo-sti sodišča in ublažiti njen zločin kolikor se bo dalo.

Daburon sam je bil pravkar sklenil storiti zločin. Pripravljal se je ubiti vikonta Commarina. Čez noč je ta sklep v njem še bolj dozorel. Z neštetimi blaznimi razlogi si je dokazoval, da je ta osveta neizogibna in pravična, da drugače ne more biti.

Proti sedmi uri zjutraj je prisel v dvored Bulonskega gozdiča, blizu jezera. Prišel je do mail-kotskih vrat, našel kočijo in se dal odpeljati domov.

Nočno tavanje se je nadaljevalo, toda brez muk. Čutil ni nobene utrujenosti. Bil je nemiren in hladnok ven, vse je delal pod vplivom nekega halucinacije, nekako tako, kakor lunatik. Razmišljal je in sam ni vedel, od kod mu misli. Doma se je skrbno oblekel, kakor takrat, kadar je bil namenjen k markizi Arlangeevi in odšel je z doma. Napotil se je najprej k orožarju in si kupil revolver, ki ga je dal vpricho sebe skrbno nabasati, potem ga je pa spravil v žep. Potem se je zgasil po vrsti pri vseh, ki bi mu lahko povedali, v kateri klub vikont najraje zahaja. Nikjer niso opazili na nem nič posebnega, kati govoril in delal je vse čisto naravno. Šele popoldne mu je nekdo povedal, kam zahaja vikont in se mu ponudil, da ga spremlja, češ, da je tudi on član dotičnega kluba. Daburon je rade volje sprejel njegovo ponudbo in odšel s svojim prijateljem.

Ko sta prišla v klub, mu je pokazal prijatelj mladenci zelo temnih las, domisljave zunanjosti, kar

kor se mu je zdeko. Naslonjen s komolci na mizo je mladenič čital.

Bil je vikont.

Daburon je stopil k njemu, ne da bi potegnil iz žepa revolver. Ko je bil pa od njega oddaljen samo še dva koraka, mu je pogum upadel. Hitro se je obrnil in zbežal, pusteč svojega prijatelja osuplega nad prizorom, ki si ga ni znal poasniti.

Albert Commarin ne bo nikoli več videl smrti tako blizu kakor jo je to pot.

Na ulici je Daburon začutil, da se mu maieio tla pod nogami. Vse okrog njega je zaplesalo. Hotel je kričati, pa ni mogel. Zakrilil je z rokami, se za hip opotekel in zgrudil na nekak brezoblični gneti na hodnik. Priskočili so mimoidoči in pomagali stražnikom dvigniti ga. V žepu so našli njegov naslov in odpeljali so ga domov.

Ko je prišel zopet k sebi, je ležal na posteli in kraj nje je zagledal svojega očeta. Kaj neki se je zgodilo? Z vso obzirnostjo so mu povedali da je visel šest tednov med življenjem in smrtjo. Zdravniki so izjavili, da je rešen. Zdej se je zopet zavedel, nevarnost je bila minila.

Teh pet minut pogovora ga je telesno izčrpalo. Zatisnil je oči, da bi zbral svoje misli, razre-ene, kakor listje pod drevom po jesenski nevihti. Preteklost se mu je zdela pogreznjena v neprehodno mežlo, toda sredi te teme je vstajalo blesno zrcitno in žareče vse, kar se je nanašalo na Klaro Arlangeevo. Vsa svoja delanja od onega trenutka, ko je objel Klaro, je videl pred seboj kakor na motni razsvetljeni sliki.